

ÚVODNÁ.

*Dnes ešte stále nedá sa
vymýšľať všaké novoty,
veď svetom zloba otriasa
namiesto bratskej dobroty.*

*Dnes ešte stále musíme
burcovať spiace svedomie,
keď sa len tak-tak trúsime
na slnné srdca preddomie.*

*Veď posiaľ orkán zurivý
do prs nám metá skaliská
a miesto lásky snob lživý
nám svoje pestvo natíska.*

*A skupáň — zpupný necita
groš stíska, tlačí chudobu
a nik sa s láskou nespýta
na pravú bratstva podobu.*

*Kým sa to všetko nezmení,
nemôžeme smýšľať novoty,
lež pravou láskou vedení
svet búriť z jeho nemoty.*

I.

UTRPENÍM K SLOBODE

sopár veršov

z konca nášho utrpenia.

Nehynúcej pamiatke veľkého zastáncu Slovákov

Dr. ALOJZA KOLÍSKA,

lebo on to bol, kto usmerňoval výboje môjho
mladistvého snaženia a naučil ma milovať drahý
náš ľud, jeho kraj a spevy a rodiacu sa svätú
slobodu Čechov a Slovákov.

KRAJ NÁŠ JE TICHÝ.

*Kraj náš je celý akýsi tichý,
iba čo hora tíško zašumí,
ruku naň dvíha zlý otrok pýchy,
brozí, že zmení na prach ho, rumy,
ak sa len ozvú v prsiach nám vzdychy,
či ustá šopnú verš božskej dumy.*

*Malučké chatky na holej stráni
mrtvý klud hostia. Nepočut hlasu,
nepočut piesní — dnes, ako vlni —
a predš' tam chlapci ovečky pasú.
Márne je všetko! Nadutí páni
strašia nám i tú nevinnú chasu.*

*Čo boli súci, krvou sa potia,
za pánske viny brat vraždí bratov
a čo sú doma, ťažko robotia
nadutým vládcom za málo platu.
Uznanie pánov: korbáč a psota,
nevynechá ver ni jednu chatu.*

*U cesty do vsi kríž stojí Krista,
ktorý je ľudu útecha istá —*

*lež, keď sa na nás zadívať mieni,
černý mu havran kriedlom ves tieni;
aby nevidely oči syna — Boha
ako tam trpí tá Slovač ubohá.*

PLAČÚ TATRY.

(Prof. Dr. Emilovi Funczíkovi.)

*Plačú Tatry, slzy ronia
nad ubohým naším ľudom,
bo mu lotri k smrti zvonja
a krv jeho tečie prúdom . . .*

*Všetky jaré rodu síly
ženú vojny v dravé víry,
zakiaľ ich mlad bujná v puchu
kerčiem kludne pije, hýri.*

*V malomocnom dvíham hnevu
ruku k pomste za tie rány;
prosím Boha, by vyzdravel
rod náš katom utyraný.*

*Aby svojho dobyl práva,
voľné boly jeho polia,
veď dost rán už bolo dosiaľ
a tie bolia . . . strašne bolia.*

*Vyslobod' nás z pút otrockých,
daj nám, Bože, čo nám patrí:
rodnú pôdu, reč, slobodu,
pokoj od tej divej chátry!*

30. IV. 1918.

SMUTNÁ PIESEŇ.

*Na horách sa blýska,
na doline prší —
ach, smutno je, smutno
ubolenej duši.*

*V zvuk hromu, v šum dážďu
bôľny plač z vsí letí —
to plačú slovenské
opustené deti.*

*Otca im zabili
vo vojne za kráľa,
mamička zomrela,
čo ich rada mala.*

*Teraz blúdia svetom
a nik ich nechráni,
bo Láska a Pravda
trúchlia za mrežami.*

ZAZNIEVA PIESEŇ.

(Soňke.)

*Zaznieva pieseň tá, velebná, vrúca,
čo Boha o pokoj každý deň prosí —
(nejedna dievočka na výdaj súca
fertušku horkými slzami zrosí).*

*Ku modrej oblohe nesú sa zvuky,
za nimi slzavé zierajú očká —
(dievočka prežíva smrteľné muky,
nevie, či miláčka svojho sa dočká).*

*Vo vojne mladú krv pije zem stará,
žičí klud ostatkom nevinných duší —
(nejedna dievočka príchodom jara
nabude istoty, o čom už tuší . . .)*

Holič, február 1918.

ADOLFOVI HEYDUKOVI.

*Spevavý slavičku šumavských šumných hôr,
bezkrídly Tatier syn spevom sa vďačí,
v ňom city lásky sú, slzy i tvrdý vzdor
a hlavne žobrácky život na Slovači.*

*Veď o čom spievať môže' krivdený Tatier vták?
Strežia ho neludskí fúzatí hajdúsi.
A keď sa ku zorám obráti jeho zrak,
hneď bdely strážca v ňom nadšenie hrdúsi.*

*A tým mu temnejším zdá sa byť každý deň,
keď v noci po zorách voľnosti túživa,
bo z rána z duše mu panského oka tieň
vyženie tie skvelé života pruživá.*

*A potom v slzách mu kúpe sa jeho tvár
už celý boží deň a mnoho dní ešte;
ani tá najväčšia plodivá slnka žiar
neshodí s srdca mu tesknoty kliešte.*

*Preto, môj spevavý slavičku Šumavy,
prijmi i dumný spev strmých Tatier syna,
ktorý, keď spieva Ti, zrak jeho slzavý
temnie sa ako tá zimná noc siná.*

*Temnie sa ako ten chmúrny deň jasene,
keď v blate topí sa žltý list javora;
ako tie lučiny nedbale zkosené —
pravá to života umrlčia komora.*

*Slovensko ešte spí svoj spánok násilný
a bdely strážca mu sleduje rytmus prs
(bo môže precitnúť — k tomu je náchylný —
väzenia potom dvier nestačí rýchly vrz...).*

*Slovensko spí, ale strach majú, že ránom
mocnejšie keď svitne slniečka koruna,
otvorí oči a bôl ztláči balzámom,
ktorí mu priniesli proroci z Soluňa.*

*Slovensko ešte spí, lež bdejú bratia. Tí
nedajú iste mu, by spalo na veky.
Ich vrelý lásky spev životu ho vráti,
bo 'kási božská žiar spojuje myšlienky...*

*Slavíčku spevavý, vďaka Ti za piesne,
tie neminú cieľa, dosiahnu ho iste,
bo vrúca láska, čo k svetom sa hviezdny pne,
splodiť môže diela len nadšené a čisté.*

*Dieťaťko — slovenskej slobody ľalia,
čistáčka, ako hrst napadlého sňahu,
života dá do žil biedneho pária
a na úl včiel zmení slovenskú vlast drahú...*

A. JIRÁSKOVI.

*Boh Ťa žehnaj, batko lúby,
a živ dlhé letá,
by si videl ako hubí
hriechy Pravda svätá,
by si videl ľud náš drahý,
ako v láske žije,
že sa stala z mlkvej Prahy
Praha známa z historie;
by si videl p o k l a d zlatý
vyhrabaný z útrob zeme
a tie naše nízke chaty
svätým b r a t s t v o m naplnené;
by si videl, u nás iba,
že osveta ľudu tróni
a že čierne t e m n o kríva
v svet na svojom schromlom koni;
že P s o h l a v c i verne strážia
Domažlických lesov vchody —
kým žijú tí od Čerchova,
zbojník vlasti neuškodí!
I Slovensko ubiedené
mrzké putá trhá z tela,
by istejšie odrazilo
úhlavného nepriateľa.*

*Nová bitva u Lučenca
za našu sa voľnosť chystá
a z tej moja milá Slovač
vyjde voľná, vyjde čistá . . .
Boh Ťa žehnaj, starček milý,
uzreš skoro slnko spásy,
na Tatrách sa blýska, hrmí
v znak, že idú nové časy . . .*

Holič, august 1918.

MÔJ »SZÓZAT«.

(Jánovi Černému.)

*Za svoje okovy
si vinný, Slováku, sám,
keď nie si hotový
zbudovať Pravdy chrám,
keď sa vždy len krčíš
a tisneš do kúta
a na všetko mlčíš . . .*

*Či tak ľúbiš putá,
že ani Tatier hrom
nezbudí ta zo sna,
ni hlásnej väže zvon
ani perla rosná,
ktorou hojí rany,
Slováku ubohý,
ríš modrej oblohy?!*

*Shoď biedne okovy,
Slováku hrdinný,
vraší hlas kovový
a kážu dejiny,
volá ta do boja
duch batka Hurbana.
Tví juni obstoja*

*pred silou tyrana.
Rozprášiš po svete
to plemä prekliate,
čo chlastá z tvojích žíl
kerv — to víno sväté,
plienilo dediny
po vzoru Heróda
mysliac, že Slováci
rod jeho obrodia,
keď s nimi uzavre
smilstvom krvné sväzky
bez lásky k potomkom,
bez horúcej lásky . . .*

*Pamätáš, Slováku,
na tieto krádeže?
Ak' z divého maku
líca maly svieže
tie deti odvrátené
dolu na Dolniaky.
A ak sa vrátili,
bez chuti k životu
boly — sta mrtvolý,
sta kvietky spálené
tuhým mrázom dychom.*

*Veľa nám pobrali,
až zrak mlžnie slzou,*

až sa hlava točí!

*A ty, môj Slováku,
ešte vždy otročíš
a krčíš sa v kúte,
klaniaš sa — s ostrožkou
cifrovanej bote . . .*

*Roztrhni tie putá,
máš dost sily k tomu
a vyžeň cudzinca
zo svojeho domu!*

Holič, október 1918.

HYMN LETA.

*Žiarivé leto už na svet sa blíži,
v života rieke slnko sa máča,
bujarým krokom od chyže k chyži
milostný mládenec plodnosti kráča.
Spievajú rozkvitlé ovocné sady,
zrejúcim žitečkom vlnia sa polia . . .
Lahodia človeku tie leta vnady
a duša akoby znov' mladá bola.
Až môjho národa zblíži sa leto
a slovenská lipa zavonia kvetom,
v mojej sa duši hneď milosti tieto
odrazia akoby v zrkadle svätom.
Keď môjho národa leto sa zblíži
a lipa slavianska zaskvie sa kvetom,
ja pôjdem ku každej slovenskej chyži,
zaspievam hymn leta slovenským detom .*

SLOVÁKOM!

*Na nebi červánky rudé
rozháňajú zla mraky,
anjel pieseň mieru hudie,
pokým krvou bodáky
sa barvia a mrtvé telá
kryjú zemi kus,
vítazí pravda — svätá viera,
ktorú hlásal Hus.*

*Od sňazných Tatier k Šumave
v súladu zneje lásky hlas;
Tatranské kraje dumavé
plné nadpozemských krás
slobodné sú, vrahov prosté,
ožil Slávov rod,
po našom je krutom pôste,
slávme boží Hod.*

*Potupné putá na zem metá
v hnevu svätom český ľud
a Slováč hlása do sveta,
že krivda zlá a hriešny blud
nebude už viacej Tatry
strašiť zvukom pút,*

*dnes Slovač sa s Čechmi bratří,
bo to dejín súd.*

*Vzdajme úctu slnku spásy,
svitom našich rudých zôr,
zmužme sa na lepšie časy!
Keď bude vrah klást odpor,
pripravme sa mužne k seči,
nebojme sa, veď
za práva to rodu, reči
a za voľný svet!*

Holič — 1918.

II.

ONI A JA

NIČ NEVIEM...

*Nič neviem — len spievať,
neviem nič — spievať len,
do srdcí ztrápených slnečno vlievať
a vôkol vykúzlíť nového žitia deň.*

*Nič neviem — plány kut,
neviem nič — sničky priast
a vtedy zabúdať krušného žitia rmut
a na leb ubitú diadém šťastia klást.*

*Som snivé dieta Múz,
som plachý Krásna bard —
po čase — verím, že posol raz splasých prs
prekoná víťazne uznania zlatý štart.*

INTÍMNE SLOKY...

I.

*Srdce moje doráňané,
čože ešte čakáš u dvier?
Tam niet brata — kriky plané,
nie bozk, ale zloby úder.*

*Tam niet citu, nieto lásky,
tam len nesvár, briešnosť králi —
dobrotu tam samopašsky
zlí krikľúni popľuvali.*

*Bratským slovám vysmiali sa,
textom Písma šmaria stranou,
betársky sa hriechom pýšia,
tupia pravdu nepoznanú...*

*Srdce moje, nechod ďalej,
roztľú ťa uličníci
a v tej krvi vyvetralej
ich betárskosť lásku zničí.*

*Srdce moje, ostaň v hrudi,
máš dost miesta v tejto schrane,
tam sa žiaden zo zlých ľudí
nikdy k tebe nedostane!*

II.

*Duše mojej tvrdé tóny
chránia dobre tajné dvere,
kde dobrota srdca trôní,
kde sa kujú plány steré.*

*Duše mojej nežná schrana
pojme v seba celé svety
a čo hodné milovania
najde v nej vždy bratstva kvety.*

*Duše mojej prajná chata
vie si vážiť svojské sestry,
ktoré lásku láskou platia,
kvietkom kvietok šťastia pestrý.*

*Duše mojej prosté kúty
chráni pred zlom srdca neha:
kto je dobrý, bude čutý,
kto však zlý, nech nenalieha!*

III.

*Idem cestou žitia sám,
vôkol víchor búri zlostný —
darmo klniem nebesám
a darmo žalm spievam pôstny .*

*Nútený som znášať bôľ,
pretrpeť zla rany všaké;
veď raz stihnem šťastia pól —
ak nezhytniem zloby v mláke.*

*Ja verím však: lepší deň
svitne i mne — nebadane,
čo len prchne noci tieň,
a splatím tie smútku dane.*

*Je ich mnoho — viaceré
zalialy mi slzou oči,
však raz ich čert poberie,
ako tamtie čierne noci!*

MAJSTROVI MACHAROVÍ.

*Nič to, Majster, zlí že revú,
znevažujú tvoje diela,
márne sú tie strely hnevu,
ulietne im labut biela.*

*Tvoja práca, štít je dobrý
proti týmto strelám zášti —
veď sa, majster, kam chceš pozri,
zrieš len blbosť vedy v plášti.*

*Z tejto strach mať nie je treba,
stačí tvôj dar ironie
a máš cmier v ôkol seba,
v ňomž tá múdra podlaň zhnie . .*

*Tvôj »Jed« a »Rím« večne rania,
z »Apoštolov« ide hrôza,
»Magdalena« oplývajúca
pozhadzuje cnostných z voza.*

*A všetko, čo tvoja Múza
splodila a ešte splodí,
nezneváži hlúpa luza —
to prežije všetky doby!*

(Pozdrav na Hrad.)

*Osemdesiat plodných rokov,
osem krížkov na chrbáte
a deviaty s túže chuťou,
ako tamtie, začínate.*

*Osemdesiat . . . Kto by myslel,
že ten čas tak rujno letí —
veď nedávno vyvádzal ste
po dedine v krdle detí.*

*A rad-radom spomínate
na všetky tie šťastné chvíle . . .
Na borbu, tiež na ústrky.
Čo prešlo, je všetko milé.*

*Na posiedke, v drahých kruhu,
keď sa nad tým zamyslíte,
poviete si: »Mal som ja to,
na moj' veru, pestré žitie . . .*

*Detstvo prešlo, ako také,
po školách som zkušil veľa,
v živote však — hotový muž,
mal som radosť iba z diela.«*

*Prešlo všetko. Tiež boj s vrahom
skončil sa a istou ranou
vrátili ste ľudu nášmu
slobodienku odpieranú.*

*Dnes, keď národ celý žehná
vašich rokov osemdesiat,
genij rodu píše zákon:
»Zaslúžil sa veľmi o štát.«*

*I ja sviatku pred večerom
prosím toho Neznámeho,
nechže živí, nechže žehná
prezidenta predrahého.*

MÔJ MALÝ SYNČEK BLAHOŽELÁ.

*Kebych ako anjel sám
vedel vzlietnuť nad oblaky,
letel by som k nebesiam
rozhnat všetky búrky, mraky,
aby tento slávny deň
bol žiarive slnný len.*

*Potom by som letel priam
k tatíčkovi na Hradčany,
zlúbat ho, veď rád ho mám,
ako žiaden medzi nami
a z tých veľkých nemá rád
nikto, ako útla mlad.*

*Priviezol bych plný ver'
voziček môj — vrchovatý:
slnka, lásky zpod Tatier,
by mal radosť otec zlatý
a vedel, že Tatier svet
svôj najkrajší dá mu kvet.*

*I hračiček plný stôl
prinesiem mu na deň slávy,
aby stále mladý bol,*

*ako lipa stále zdravý
a nech nikdy smútku mrak
nezatieni jeho zrak!*

7. III. 1932.

ZOMRELA DOBRÁ MAŤ...

(Dr. A. Masarykovej.)

*Ztíchlo to srdce už, čo tak vzácne bolo,
nemé sú pery, čo sialy lásky zrná,
skutky však, šíriace skvostné dobra kolo,
nezhladí nikdy viac žiadna času vlna.*

*Zomrela dobrá mať, úctyhodná žena,
čo trpeť vedela za rod svojho muža,
spolu s ním nehodám, zlobe vystavená,
zrela, jak mraky sa nad národom úžia.*

*A keď on odišiel, keď vyštváli deti,
ostala samotná v opustenom dome,
v ktorom sa pestily vzácne lásky kvety,
v ktorom sa dial pokus krásy na atóme.*

*Bolast ju zranila, ale neubila,
slniečko slobody osviežilo krv a
z kalicha, z ktorého iba bolast pila,
usrkla mok šťastia nadšene a prvá.*

*Tešila sa veľmi, že nám svitla zora.
Krátke však, odišla . . . odkiaľ niet návratu.
So slzmi myslíme na mamičku, ktorá
mala veľké srdce a dušenku zlatú . . .*

DR. ED. BENEŠOVI.

*Ste len dvaja z tej trojice,
čo národu voľnosť dala,
za vami išly tisíce
junákov, tvrdých ako skala.*

*Za vami išlo žehnanie,
hymny sa radostné pely —
pred vami veci neznáme,
za vami deň bol už biely . . .*

*Slobody našej strojcom ste,
ste jeden z slávnej trojice,
čo viedla junov ku pomste
za rabstvo, dereš, palice.*

*Ste jeden — kto vás nahradí?
Ten, čo na vás kydá hanu?
Nik nemôž' z faľše záhrady
biť i brániť pravdy pannu!*

*Len držte pevne zástavu,
deň nový, čo hlása svetu,
smer značí k mieru prístavu,
hľadá strážcov bratstva kvetu!*

*Len stojte stále na stráži,
nič nedajte na zlé slová,
len zlostník na vás nevraží,
len čeliadka satanova.*

*Eud dobrý má pamät dobrú,
vie on, kto mu ako slúži,
zašliapne raz lstivú kobru,
zlúba čelá verných druží!*

*Len vydržte! ostrážite
vydobyté vájte práva,
pomník, čo si postavíte,
nech i vekom odoláva!*

PRE TEBA, NÁRODE...

*Pre teba, národe, odmietam zlato,
pre teba preklíňam hojnosti zdroj —
z horúcej lásky vre obeta táto,
ke tebe, ubohý národe môj!*

*Pre teba, národe, hostom mi bieda,
pre teba, národe, vítam ju rád.
Ona mňa nezradí, zablúdiť nedá,
na úkor zbiedených slovenských chát.*

*Pre teba, národe, pre tvoje deti
vyhrážkam zlosynov smejem sa len.
Hruď moja — tot' oltár, stán tvôj je svätý;
v ňom teba velebím každúcky deň.*

*Pre teba, národe, som učňom Marta,
po boku šablička, zatatá päť,
som tvoja predná stráž, chvojnícka varta,
nedám ti urážať belostnú česť!*

NA RUŠNOM ROZCESTÍ.

(Jankovi Pešlovi.)

*Sedím na rušnom rozcestí.
Každý, kto prejde popri mne,
môže čuť jednu z povestí,
čo sú tak ľudsky uprimné.*

*Môže čuť slová, na ktoré
možno že čakal rokov rad.
Ja mu ich sdelím v pokore,
jakby bol jeho vlastný brat.*

*A keď mu pieseň zanôtim,
ktorú mu kúzlil lipiek šum,
možno ho spasím činom tým,
vyrvúc ho z drápov zhúbnych dúm.*

*A keď ho zlúbam na líca
akoby bozkom matere,
viem, že tým navždy spojí sa
dosiaľ, čo osve sa berie.*

*Kiežby kol išly zástupy,
čo čuť by chcely zvestí sklad,
než ma zlý podliak olúpi
o to, čo chcel bych všetkým dať . . .*

MLADÝM BÁSNÍKOM.

*Nechodme v nadoblač, tu budme dole,
zanôťme pieseň, tú, čo vzkrsla z trudu,
oživme svet — toto záhuby pole,
na točne rozviňme zástavu rudú!*

*Nechajme nebesko v nadhviezdnom kraji,
hotujme raj bratom v priestoroch sveta,
nech šťastie ztopí sňah na Himalaji
a súzvuk prevedie antické dieta.*

*Zanôťme pieseň, čo potuží dlane,
ča nadchne leňochov k poctivej práci,
poduzní hmotárstva výhonky plané,
zastaví hurhajov krik, pokrok račí.*

*Drásajme svedomie vládnucej kasty,
vyzvime do boja páriov šiky,
nech v čelo necitu tvrdá päst praští,
zahriakne polotmy prežilé zvyky.*

*Nech líškať odvyknú zhýralej tvári,
kto znojom mužných čiel premôhli hmotu,
nech nevie prijímať danajské dary,
kto svalmi zahúdol víťazstva nótu.*

*Nechodme v nemožnosť, držíme sa svetla,
zapálme pochodeň ohnivých rečí,
nechby sa kopôčka nadšencov slietla,
kantrila všetko, čo pravde sa prieči!*

UŽ IDE NOCKA...

(Ing. Julkovi Gašperíkovi.)

*Už ide nocka tichá,
sen kladie na oči
a všetko láskou dýcha,
kam sa len potočí.*

*Už sničky krajom šibú,
ich svet sa otvára,
podáva šťastia skyvu,
mok z mieru pohára.*

*Už všetkým zlúbal líca
snov biely holubok
a noc — mať, krasavica
zdržiava času tok...*

ŽIVOT.

*Hoci by som tisíckrát
nad životom lámal pruty,
musím ho vždy milovať,
tak aký je: zlostný, krutý.*

*I keby som každý deň
s ním sa lúčil tvrdým gestom,
vždy sa musím trápiť preň
a uhybať jeho trestom.*

*A platiť mu tvrdú daň
s novou chuťou, bez odporu,
keďže jeho mocná dlaň
ztlumí každý pokus vzdoru.*

*Hoc by som len slzy lial,
srážaly ma zloby šípy,
predsa vo mne každý sval
po živote túhou kypí.*

INDE A U NÁS.

(L. Scheuerovi.)

*Inde je denne chleba dost
a víno tečie tam prúdom —
a u nás večne tvrdý pôst
mučí nás s rozvážnym kludom.*

*Inde je radosť deň čo deň
a smiechu sú plné pery —
a u nás zhúbnej zloby tieň
ohyzdné zubále cerí.*

*Inde je slnná pohoda
a tiché noci tam vládnu —
a od nás všetci odchodia
len pre tú mŕtvotu chladnú.*

*Inde sa vedia s diablom biť,
oprú sa nárazom smútku,
kým u nás chvie sa vzdoru cit
v splasnutom nadšenia kútku.*

M A T K E.

*Tie slzy, matko, neposília ducha,
ich mlákou nikdy nezocelie päst —
dnes treba nosiť pancierové rúcha,
vyhýbať uzlom nepoznaných ciest!*

*Dnes treba kypieť nepovoľnou silou,
ju vedie túhy prenikavý zrak,
veď na nás číha z všetkých svetadielov
spodina biedna: novodobý drak.*

*Musíme, matko, kriedelce mať orla
a jeho ostrý, ocelový spár —
potrvá dlho, kým za pravdu zhorlia
zblúdili milci nebezpečných chmár.*

*Potrvá dlho, kým slniečko žiarne
z čiel našich zlúba náš boľastný rmut . .
A preto, matko, žaloby sú márne
a ty len silnou, rímskou matkou buď!*

JEDNÉMU Z MNOHÝCH.

*Ó, braček môj, chráň si zdravie
a mozolné dlane tuž,
somkneme sa: hlava k hlave,
celý národ jeden muž.*

*Dnešné časy sú už také,
treba držať silnú stráž,
a keď s' slepý, päste mäkké,
veľmi málo vykonáš.*

*Nevysedaj, bratku, v krčme,
tam pre teba miesta niet,
tam lenivosť hlúpa tučnie
a dorásta hriešny svet.*

*My na kvetnú lúčku choďme
tužiť plecيا, bystriť um,
by sme zreli zlých i po tme
a počuli zhúby šum.*

*Dokial sa tu po tme chodí,
dokial osve každý z nás,
ó, len vesluj k bratskej lodi,
sbieraj sily, ako znáš.*

*A to zdravie chráň si, bratu,
bystri um a telo tuž,
nech bránime voľnosť svätú
raz všetci ak' jeden muž!*

OKO ZA OKO.

*Z duše ľúbim dobrých ľudí,
najmä tých, čo tvrdou dlaňou,
s hrdou vierou v bôľnej hrudi
merajú sa s biedy paňou.*

*Tak, ako viem zlúbat líca
zarosené pracným potom,
viem tiež užiť pästi, biča
hoc v bre, s blbým idiotom.*

*Mne záleží veľmi málo
na rečiach, čo o mne vedú —
zmôžem ľahko pestva bralo
a zahanbím zverskú čriedu!*

*Pôjdem si ja svojou cestou —
ako dosiaľ — s priamym čelom,
s piesňou, ako za nevestou
mladý ženich v rúchu bielom.*

*Milujem a žiadam lásku
od toho, kto po nej túži,
kto nenesie falše masku
z mädu, smiechu, vonných ruží.*

III.

A TAK SME ŽILI...

(Piesne radosti, sklamaní i nádeje.)

Básníkovi I. O. Parmovi

za »Slovenský máj«.

ZMENA ČASOV.

*Koniec je plaču v porobe,
dnes jarmo otrocké puká,
života nášho na zdobe
pracuje slobody ruka.*

*Marné sú vzteklé útoky
zomierajúceho vraha,
splatili sme ho i s úroky
za to, že v jarmo nás priahal.*

*Darmo krv bratov netiekla,
splatená otcov je práca:
šelma už pošla do pekla
a jej sa semeno ztráca.*

*Na naše nebo smútiace
vyhúpla milostná zora,
volá nás všetkých do práce,
lebo že svety sa boria...*

*Boria sa hriechu základy,
sloboda nový svet tvorí:
ona nám s láskou obriadi
život náš od vekov chorý.*

*Ona nám prsia naplní
voňavým Osvety vzduchom
a srdcia odeje bez škvŕny,
božského nadšenia rúchom.*

HĽA, ZORA.

*Hľa, zora vychodí zpoza hôr,
ich strmé vrcholky zlatí
ona nám vyženie z kraja mor
a naše trápenie zkráti . . .*

*Pred jejím zábleskom prchne kat
i všetka čeliadka vraha —
(nemôže slobodu milovať,
kto brata do jarma priaha).*

*Pekelná šelma zavre pysk,
nebude krv chlastať našu;
legií smelých víťazný šik
roztlkol poroby čašu.*

*Slniečko zmladí Tatier ríš,
osvieža zvädnuté kvety;
splasklá sa vzpruží srdca skryš
slovenských jarmených detí.*

*Poroby — zimy minul chlad,
už jaro i leto je tu —
zo zemi, z hor i odevšad
šíri sa vôňa slobody kvetu . . .*

SPEV SLOBODY.

*Zrúcané modly barbarov
rozmetá sloboda zlatá,
nadarmo blesky z okálov
zlostného sršia kata.*

*Sloboda krok víťazný
do Tatier ríše už točí,
nadchnutá junov odkazmi
od Darney, Zborova, Soči . . .*

*Zkyprená pôda zaváňa,
milostný vetríček šumí;
slovenská duša sputnaná
skončila poroby dumy.*

*Shodila púta — rabstva znak,
o svoje práva sa hlási,
cez temnej noci zhúbný mrak
slnko si cestičku razí . . .*

*Slobody slnko kriesi svet
pod Tatrou, ktorý sa krčí,
otroctva panstva už tam niet,
slobody hymnus tam hučí. —*

*Voľný je Tatier krásny kraj,
s ním všetky slovenské chaty,
slobody svätej božský taj
každého životu vráti.*

*Zkyprená poda balzámom
slobody kriesive vonia,
ku svätých božstiev oltárom
volá hlas zlatého zvona.*

ZORA SPÁSY.

*Zora spásy nebo krásli,
nad Tatrami čo sa pne;
slobody kvet naši našli,
ten lieči Sláustvo chorobné.*

*Ním trú rodu hlávku bielu,
ľudu nášho spevný ret,
by uvítal junač smelú,
keď premôhla hriešny svet.*

*Bojovníkov mužné rady
žehná rodu genius,
že robili diablom zrady
silné hate z mladých pŕs;*

*že zlámali vrahov meče,
ktoré klaly Slávov rod —
viac' krv naša nepotečie,
vyschnul rabskej krve brod . .*

*Slobodienky žiarne lúče,
lieča rany rabských dní,
naše kraje nechal rúče
navždy zbojník protivný.*

*Viacej plač a ľudu stesky
nerozvlnia Tatier vzduch,
bo nás chráni brat náš český
a Slavianstva strážny duch!*

ČAS RADOSTI.

(Prezidentovi Osloboditeľovi.)

*Čas radosti príchod hlási
do slovenskej malej ríše,
vrahov čelaď spevom plaší,
ultimatum zlobe píše
na zjasnenej nebies báni
zlatej zory skvúcim svitom:
Slováci sú doma páni
a slobodní navždy pritom.*

*Masaryka mužné pluky
pokorily vrahov stádo,
ktoré malo zverské ruky,
sýtilo sa krvou rado —
dnes už božskej Pravdy slová
pretvoriajú Tatier chatky,
mužná nota Wilsonova
vítazstva tu slávi sviatky.*

*Darmo chlapcov krv nevinná
nepoliala bojišť pôdu,
bo sloboda Tatier syna
napravuje vzniklú škodu*

*na národa citnom tele
i na čele matky Slávy —
slobodienny lúč vrelé
mrak otroctva nezadlávi!*

SLOBODY SLNKA BOŽSKÁ MOC.

*Tatier štít venčí zlatožiar
slobody našej zory —
slniečka milá zlatá tvár
uzdraví národ chorý.*

*Národ môj jarmom zbiedený
zlatom sa slnka lieči,
súchotín zárod zdedený
márne sa tomu prieči —*

*Slobody slnka božská moc
vítazstvo svoje slávi:
strašidiel plná práchla noc
a s ňou i hriešnik pravý . . .*

*Otrokár skončil hostinu
na hrobe svojích obetí,
odišiel večných do stínov
kráľovať v temnom podsvetí.*

*Na oltár Božskej Slobody,
národ môj obet skláda
na znak tej veľkej obrody,
čo nám sa do duší vkráda . .*

*Prsia sa šíria nadšením
a oko šťastím žiari
sloboda ľuďom vzkrieseným
rozdáva svoje dary . . .*

*Spevom sa nebo otriasa,
odplaty hymnus hučí —
slobodných ľudí okrasa
v našej sa skveje duši.*

NAŠÍM HROBOM.

*Pozdlž ruskej Magistrály
stá mrtvých tiel tleje v zemi.
Bludná duša z dialnej diali
sem obracia zrak svôj nemý.*

*Smelých chlapcov milujúce
tam dotkly srdcia navždy,
uhýňa, čo bolo súce
na sibírskom zimnom dáždi.*

*Tisíce ich kryjú hroby —
za slobodu našu padli.
Ich príbytok dodnes zdobí
lesných kvetín veniec zvädlý.*

*Lež v národa mysli budú
stále títo juni mužní —
Bože, žič ich prachu kludu
a ty, ľud môj, pozdrav družný!*

MATICI SLOVENSKEJ!

*Vítaj nám, Matička, tvoja štedrá dlaň!
Po nútenom spánku znov' otváraš oči,
tvoja prajná hlava už sa po nás točí,
ideš posiat žitkom zanedbanú pláň...*

*Boh nám Ťa nebeský od nehody chráň,
a braň proti starým tyranom! a voči
neprajníkom obozretná buď! Vše bočí
ku Tebe ich čierna rozlútená saň.*

*Skýtaj svoje dary svojmu ľudu tak,
ako pred tým, kým Ťa znásilnili tí,
čo sa báli, by tvôj zradostnelý zrak
nespálily slnka, vedy zlaté svity,
či: by tvôjho ľudu impozantný tlak
nezrúcal ich trón a snem neláskou spitý!*

PO DLHEJ ZIME...

(E. K. Rosolovi.)

*Po dlhej zime slnný deň
pozdravil zšarpané chaty,
zaplašil ťažký rabstva sen
a pokoj priniesol svätý.*

*Radostou zhýkol starý svet,
zavýskli zmučení ľudia,
slobody skvostný biely kvet
zlúbala zorička rudá.*

*Svet spája mieru obruča,
čo krvou mrtvých je skutá
a táto ľudstvu porúča
rozdrúzať otrocké putá,*

*znivočiť zlobu — z koreňa,
miesto nej bratskosti kvieťa
naštepíť v ľudské stvorenia
vo všetkých končinách sveta:*

*nech zmládne celá zemguľa
a ľudstvo otvorí oči
a božej lásky do úľa
nech s bratským pozdravom vkročí!*

SOKOLOM!

*Hej, Sokol náš, len ta hor',
k slnku slávy mužne leť,
napni paže — sily vzor,
nech ustrnie celý svet!
Máš ty silu, bystrý um
k nej sa druží, veď ty znáš —
Tvojho letu jasný šum,
tot nádejný život náš.*

*V Tvojich radoch rodu duch
zaburáca v pravý čas;
v mužných prsách roje túh
značia kúзло všetkých nás.
Mysli na to; a vždy dbaj,
by bol národ jeden šík,
by z nás zhubca — nebodaj!
nevynútil bôlu vzlyk!*

*V Tvojich čatách jarý vzlet
vzpruží srdce znavené,
dodá sily, kde jej niet,
do žíl sväté nadšenie —
Hoj, len stúpaj! Skvelý cieľ:
rodu spása zve Ťa vpred . . .*

*Ak by Sokol zlenivel,
nádeje už pre nás niet!*

*Hoj, len náhli rodu dať
sväté túžby, bratský cit,
by nemôhol nik nám vziať
Slobodu — ten istý štít!
Buď nám vzorom — vždy ním buď,
veď na Teba zrieme len —
V Teba dúfa Tatier ľud,
v Teba verí rodná zem!*

Bratislava, jún 1926.

NA STRÁŽ!

(»Sokolu« v Holíči.)

*Hor' sa, bratia, mužným krokom,
na stráž vlasti, hore sa!
Prehliadnite bystrým okom
šíry svet i nebesá.
Nepriateľa zradné spády
(tie znáte z liet jarma už),
škreky šakálov, sykot hadí
a podliakov čierne vnady,
premôcť sa z vás každý tuž!*

*Nepriateľ, čo v prachu leží,
zmôže sa, ak nikto z nás
nezdomácní v strážnej väži,
aby hlásil v pravý čas,
čo sa zôkol-vôkol koná,
aký príjde zajtra deň.
Hor sa, bratia! zve hlas zvona,
kým slnko nám nezaclonia
čierne mraky, zloby tieň!*

*Bárs nám slnko spásy žiari,
bárs sloboda králi tu,
môžu predsa zlostní tmári
priviesť náš deň k zániku.*

*Môž' sa vrátiť hora žialu,
smutný osmý listopad,
ak rod našu lásku stálu,
nepreberie z vášní kalu,
by z nej vzniknul Bratstva sad.*

*Hor' sa bratia, na stráž rodu,
dokial ešte slnný deň
oddaluje nepohodu,
peklahodnú umu lieň;
dokial ešte Tatier deti
cítia teplý lásky kruh;
dokial zora spásy sviati
a do boja za rod vznety,
prijme ľudu citný duch!*

*Hor' sa, bratia, hor' sa juni.
Na vás národ spolieha!
zadržte mu dníček slnný
bo akosi ubieha.
Buďte stále na palube
a keď zlostný ozve sa,
po zverskej mu dajte hube
nech to naše slnko ľúbe,
z nášho neba nehne sa!*

POZDRAV NA POĽANU.

*Valasi, chlapci Poľany,
pasáci oviec statní,
vám k smiechu sú zlí galgani
a celý ten svet špatný.*

*Vy v ríši dobra pánmi ste
a zdravím kypí každý,
vás tuží slnko zlatisté
a sila skrytá v dáždi.*

*Vás nikto v svete nezmýli,
vám vlastné sničky stačia
a šťastia zlatí motýli?
tých dá Vám starý bača.*

*Ten piesňou svojej fujary
vykúzlí radosť v duši
a v jeseň vám či na jari
povestmi život vzruší.*

*A v piesne, tóny lkajúce,
vykriкну vaše spory
i bôl, čo líha na srdce,
vylieča tiché hory.*

*Valasi, chlapci spevaví,
nech hučia vaše piesne,
ich krása nech svet boľavý
po smútnej tvári plesne!*

MELODIA.

(Dr. Jurkovi Slávikovi Neresnickému.)

*Slovensko, zem moja milá, lúby Tatier kraj,
v tebe duša pozdravila svätý žitia taj,
preto ľúbim z hĺbin duše strmých Tatier ríš,
ke nej ma viaže — čím viac užšie — srdca mojho skrýš.
Kde mi matka život dala, tam pospiecham rád,
tam je moja spasná skala, nedobytný hrad.
Iba horská chatka prostá ma pritúli, viem —
na muky, čo rozžalostia, v nej pozabudnem.
Moje kosti dolámané skryje vľúdna zem
a na oči uplakané sadne tichý sen.
V rodnej zemi v stredu ruží, kde som býval rád,
ustane, čo prsia úži, zmizne bôľu ľad . . .*

NA PALUBU!

(Rob. tel. jednote v Holíči.)

*Na palubu hor' sa a do boja vpred!
Neprestaňte hrímať, borci snaživí.
Zlatá zora musí raz premeniť svet,
slnko zlúbať prápor rudoohnivý!*

*Rudý prápor v čele — za ním borcov rad . .
Ich nadšeným spevom nech sa strasie zem,
pozmení sa v krásny srdečnosti sad,
ruže bratstva zpestria jej každúčky lem!*

*V úcte majte svoj štít a vždy dbajte oň,
by bol večne čistý, schopný odboja,
keď sa na vás zrúti bludný povetroň
a sa netopieri na vás vyroja.*

*Tamtí majú silu, majú istú zbraň,
premôžu vás ľahko zradou, podvodom
ak vy netužíte um a mäkkú dľaň,
útle šliapky k veľkým Pravdy pochodom.*

*Eudské práva hájte, pre ne znajte mriet
ako bojovníci z doby Bastilly.
Veď akúže cenu má ten celý svet,
keď v ňom vládne zbojník krvou opilý?!*

*Pravdu chcejte na trón Dobra nastoliť,
miesto plaču sirot — spevný lásky kút,
miesto ryku vojny — srdečnosti kryt,
miesto sluhov Marta — spokojený ľud!*

KOMUNISTOM.

*Každý je mi stejne milý, ak má srdce čisté:
bolševik či buržuj lebo agrosodemita,
na firmu sa duša moja nikoho nepýta,
ale do sŕdc vaších ona, verte, nazre iste!*

*Kto je synom matky Slávy a kto je syn dobrý,
tomu moja duša býva otvorená stále —
tomu ale, kto ľudskosti šlape ideále,
postaví sa strážcovia jej, slávskej viery obri!*

*Kto sa riadi podľa Krista lebo Mohameda,
nemôž hrešiť myšlienkami, nemôž ani skutky —
vítaný mi každý tvor je šlachetný a ľudský
a nikomu pod oblohou ona výhosť nedá!*

Trnava 1. mája 1923.

ZMRÁKA SA...

*Já som myslel, že už koniec bude smútku,
keď nám slobodienka zlatým slnkom žiari;
že — dľa Svätopluka — prútik prilne k prútku,
v nedobytnú baštu, že sa láskou svarí —*

*Že sa spevom lásky Tatry rozhlaholia
a len pokoj sídlo v našej najde chatke.
Už za rany, ktoré tisíc rokov bolia —
k vôli legionov nesmrtnej pamiatke.*

*Naši ináč súdia. Čo len svetlo, zmráka
na našej sa strane, podlosť u nás zúri.
Najdeme sa skoro v sieti vlkolaka,
keď nerozoženeme nebezpečia chmúry!*

*Dost už bolo jarma — na čo túžiť po ňom!
Teraz slobodienky užívajme zplna,
nedajme si šlapať radosť hriechu koňom,
tiež nie život vzrostlý zo slobody zrna!*

SLOVENSKO.

*Slovensko — rajský kút,
nad teba v svete niet,
máš dobrý, pekný ľud
a ten — má hľbu bied.*

*Slovensko — šťastná zem,
máš vzácne zákutia,
lež ľud tvôj, ako viem,
o inom hrkúta.*

*Slovensko — lúby kraj,
na svete jediné —
ó, bože, šťastia daj
slovenskej rodine!*

U N Á S . . .

(Bratovi majorovi Vladkovi Řeháčkovi.)

*Pod Tatrami učupená
dedinôčka mnohá leží,
nezareptá na bremená,
ani na bôl denne svieži.*

*Nezareptá hoc by mala,
nevyzkúša silu pästí —
silných otcov odchovala,
v synoch lásky kvieťa pestí.*

*Pod Tatrami bralá biedy,
pod Tatrami slza mnohá
smýva starých hriechov vtedy
a ľud Tatier verí v Boha . . .*

DOZNIEVAJÚ PIESNE.

*Doznievajú piesne
a nadšenie chladne.
Každodenné tiesne
prichodia už riadne.*

*Ťažký život nezná
nijakej premeny:
nevie, ktorí väznia
a kto je väznený.*

*On len ďalej spechá
cestou vyšľapanou,
naňho nezabrechá
psisko pod poľanou.*

*To len na nás stále
sa pohroma ženie,
zvýši naše žiale,
ztrpčí živorenie.*

*Doznievajú piesne,
tvrdý život súri,
každodenné tiesne
boria šťastia múry . . .*

NEPRAJNÍKOM POKROKU.

*Len pochybných kvalít duch,
len žobrácky podlá duša,
môže brzdiť tento ruch,
v ktorom národ k predu rušá.*

*Len ten, kto má v srdci ľad,
len ubožiak, človek-zviera,
do vlčích tlám môže hnať
ľud, čo túhou vpred ísť zmiera.*

*Len hyena, čo vie žrať
zbytky zverských hodokvasov,
môže taký signál dať,
čo smer dáva do rúk ďasov.*

*Raz precitne ľud náš z dúm,
zahudie rad starých zvestí,
tie privábia života šum
na trnité jeho cesty.*

UŽ DÁVNO LOVÍ...

*Už dávno loví paní Bieda
vo vodách šedého nádychu,
na pilnej stráži denne sedá
s vraždiacim liekom v kalichu.*

*Nik nevie, kedy liek mu vnúti,
a preca nevidí v ohni dlaň,
čo píše výstražnými pruty
na stenu čierny Biedy plán.*

*Nik nechce počuť pochod hladu
a vzlyky zmučenej chalupy
a nezrie starnúť junač mladú,
ju hlad o mladosť olúpi.*

*A ďalej loví paní Bieda
po chatách tie duše zomdlené
a žiaden slámky križom nedá
a nevie rieť: dost! — ďalej nie!*

*Veď malý človek sily nemá
a kto má, ten srdcom nevládne.
Pre toho nech či chryzamtéma
alebo človek uvädne.*

*A pani Bieda ďalej loví
do siete tie duše ubité . . .
Prestane, až deň novo-nový
svet zlúba v novom úsvite . .*

TU ŽIŤ JE NEMOŽNO!

*Niet v svete pochopu, radosti z šťastia,
niet lásky k bližnemu, úprimných túžieb —
len bieda ducha tu mohútnie, vzrastá
a biedni tučnejú z pekelných služieb.*

*Ani len v bratovi nenajdem brata.
Dnes všetci stejní sú: biedni a podlí.
Nad všetko každému blyskot je zlata.
Namiesto k Bohu sa k tomuto modlí.*

*Namiesto pocelu pluvajú v oči,
namiesto uznania tlčú ta v líca —
a všade neprávost, kam noha vkročí,
z všetkých miest betárstva kriklúni kričia.*

*Tu žiť je nemožno — živorit iba.
Ťažko niest ústrky podliackej chasy,
ktorá svoj skutok zlý nádherou skrýva,
zlé srdce vylhaným závojom krásy.*

*Niet v svete bratstva dľa učenia Krista.
Všetko tu na nič je, povrchné, plýtké,
a preto toto je vec celkom istá:
raz musí prísť k veľkej obrodnej bitke . . .*

S Ť A V L K . . .

(Rudovi Smolovi.)

*Sta vlk — zlostne, bez citu,
polámal by podlým väzy,
zdrúzgal podlač opitú,
na strážnej čo chrápe väži!*

*Všetko robí na vzdory
proradný ten svodca malých —
kde niet dostač pokory,
strká k ústam bôlu kalich.*

*Škoda, že ma nechápe,
komu patria tieto slová —
skorej môj kvet pošlape
krutá chasa Kainova.*

*Zlostou plačem . . . darmo však!
Nepočuje mojho stonu,
kto kvitom si tuží zrak,
smilstvom dvíha hlupstva clonu .*

POŽEHNANÉ KVETNÉ STRÁNE.

*Požehnané kvetné stráne,
ladné lány v lóne strmých hôr,
v šumu piesní rozorané,
kiež vás chráni verných strážcov sbor!*

*Od svitu až do dňa skonu
kol vás v práci zapriahly môj ľud
a kým iní v slastiach tonú,
on zná iba stálej práce trud . . .*

*Rodnú pôdu s láskou šľachtí,
lúbou piesňou privábi jej sen,
by ju hrialy zimy plachty,
kým nesvitne prvý jarný deň.*

*A zase len v práci čaká
plodné leto, lučezárny júl,
aby môhol — bohuvďaka —
plod mozolov zaviesť v pilný úl.*

*Požehnané kvetné stráne,
ladné lány, sivé štíty hor,
slzmi, znojom napájané,
kiež vás chráni verných strážcov sbor!*

SLOVÁČKU SPEVAVÝ!

*Slováčku spevavý, zanôť pieseň skočnú,
aby sa nenazdal vrah, že nás postraší,
keď nám znepríjemní deň či dobu nočnú
tým, že nás so zlobou a biedou sobáší.*

*Vesel sa, zanôť si, zakrepči po chuti!
Nedaj smútku ustúpiť do svojho srdiečka.
Ukaž, že si voľný, že duch tvôj nesmúti,
toho že sa svet už od teba nedočká!*

*Čo teba po smútku — tebe len smiech sluší,
cez tvoje lúbezné — sta ružové — pery,
nech znejú hlasy, čo závistných po uši
zahanbia! A staré poplat im úvery,*

*by ich nemrzelo, že s tebou do styku
dali sa s nádejou, že z teba zbohatnú.
Vyrovnaj sa s nimi, vyrovnaj bez kriku,
kým ti po najdrahšom škodcovia nechmatnú.*

*Bo vieš, že oni sú v každom klamstve doma:
oni ti pred nosom pozhášajú vatry,
zapália domček tvôj, valašku ti zlomia,
vyvrátia z koreňa najväčší strom Tatry,*

*ak budeš bedákať, spievať žalmy smutné . . .
Zanôť si, zakrepči, maj sa vždy do skoku
a tvoja postava pred nimi zmohútnie,
vyhnú ti toľko míl, koľko dňov je v roku —*

*Budeš u nich obrom ak sa ich nezľakneš!
Preto len, zanôť si, zakrepči po chuti,
aby si všimnuli, že sa ty brániť vieš
proti zlu — všetkému, prečo duša smúti.*

*Hoj, vždy len veselo, hoj, vždy len od srdca
nôťme si pieseňky v Tatrách čo majú vznik,
každý nech v bujarom tanci sa poskrúca,
nech mladý či starý, básnik či robotník!*

SLOVENSKÁ ŽULA.

*Nech by zlost nezvancov kládla nám liečky,
nech by nám neprávost okovy kula,
pôjdeme spevaví jak prameň riečky,
veď tvrdá nadostač — slovenská žula!*

*Nechže nám ukrutník znov' bieli cellu,
nech na nás smrteľné gulôčky šúľa,
veď už pretrpela Golgatu celú
a predsa tvrdá je — slovenská žula!*

*Nech zverský otrokár berie nám deti,
nech krajom slovenským Kain sa túľa —
nám ešte vyrastú bolestné kvety
a zlobu rozdrťí — slovenská žula!*

*Nech mnohí boja sa mocného kata,
my verne držíme nášho sa úľa,
v ňom tajne rodí sa úmluva zlatá
a v oceľ tvrdne tam — slovenská žula!*

NA KRÍŽNYCH CESTÁCH.

(Majstrovi F. S. Procházkovi.)

*Vo spleti sedím krížnych ciest
a s túhou v duši tu čakám,
že našu poplúvanú česť
očistiť niekoho zlákam.*

*Však vyhýba sa na sto míl,
kto bol by na obeť súci,
kto by si lásku k rodu skryl
hlboko v chvejúcom srdci.*

*Len nehanebný fanfaron
sa tade s hurhajom rúti
a rúca bratskej lásky trón
a studne poznania múti.*

*Jedine besi satana
sa tade o prekot valia
a srdce nášho smýšľania
ladová obruča spiala.*

*Ja preds' len v spleti krížnych ciest
akoby na Krista — čakám,
bo viem, že našu rodnú česť
napraviť niekoho zlákam ...*

NAŠSKÝM DRUŽINÁM!

(E. B. Lukáčovi.)

*Zanôtmе už pieseň ráznu,
nech povolia ľady — tiene
a tú citov nádrž prázdnu
zčeria vlnky striebropenné!*

*Dost už bolo snenia, ticha,
nech konečne mladé čaty —
ako tamtí u Jericha —
srútia falše chrám prekliaty.*

*Nebojme sa, že nás málo,
že padneme bez milosti,
veď mnoho ich popadalo,
a mier vzišiel až z ích kostí.*

*Nás však je dost! A to stačí,
aby svetlo slnko nové,
aby prchlo v zlostnom plači
zverské stádo Neronove.*

*A preto len s chuťou, bratia,
hor' tú pieseň, plnú jari,
nech omládne slávská chata,
pookreje svet náš starý!*

ČI TAK ?

*Či to tak, Bože môj, večne len bude,
že lživý demagog potlačí Pravdu,
neverou zatieni slniečko rudé,
nestorsky zahriakne poctivosť každú?!*

*Či to tak, Bože môj, Tebe sa páči,
keď zverský chamtivec krv našu strebe,
česť našu po blate, hnojištiach vláči
a nevie mena najst, Bože, i Tebe?!*

*Či to tak, Bože môj, Tvoja je vôľa,
by biedny násilník prznil nám mluvu —
gazdou si počína u nášho stola
a preňho vlastní sa nesvojsky ruvú . . .*

*Či to tak, Bože môj, naša je sudba,
aby sme blúdili končiarmi sveta,
kým kliatbu nezruší mužných žíl hudba
v junáckej sviežosti plodného leta?*

*Ak tak to, Bože môj, zamýšľaš s nami,
ó, daj mi nadšenia vzpruživú nótu,
čo šíky junákov živostou zmámi,
pošibne potrestať zlolajnú slotu!*

*Ak tak to, Bože môj, docieľiť skúšaš,
ó, daj mi mocnú päsť, nezdolnú hlavu,
nech zlostných znivočím, privediem v úžas
pre lepšie nás slabých a tvoju slávu!*

*Ó, daj mi, Bože môj, hrdinské ramä,
ó, daj mi úchvatnosť rečníckej pózy,
nech zuby vylámam chamtivej tlame,
na hlavy bidácke skydnem vrch hrôzy!*

*Dopraj mi, Bože môj, vytrvať v boji,
kým sledný vzdych bôlu nedozní tady,
kým šťastní nebudú rodáci moji
žiť život pohody, bystrúčky, mladý!*

MLADÝM ŠÍKOM!

*Niekedy už ztrácam nádej,
časom mi bôl srdce sviera,
keď vidím, že v čate mladej
prichýlili netopiera.*

*Niekedy už smrť ma bozká,
cítim sa byť hrobu hostom,
keď našich snov živá troska,
parádi sa s cudzím chvostom.*

*Niekedy už vítam diabla,
stískam jeho čierne hnáty,
keď i mládež, smútkom schablá,
pluvá na svoj zástoj svätý.*

*Však keď zriem vás, mladí juni,
keď vidím váš prápor biely,
a keď spev váš búri, zuní,
ó, vtedy som opäť celý.*

*No, len, chlapci, hor' tú nótu,
vyšliapnite v pochod kladu,
nechby nešiel na žebrota,
kto má — aspoň nádej mladú!*

MLÁDEŽ MOJA...

*Mládež moja, ty ratolesť rodu,
Teba zdravím tejto piesne tonom:
by si bola naším Orionom
a začala novú periodu . . .*

*Tam, kde jarma ešte trčia rumy,
id' vyspievať svojho jara hymnu,
žeň ztiad' chmúru a náladu zimnú —
nech tam všetko slobodienkou zšumí.*

*Zrúcaj, čo vrah stavaj v svojej pýche
(šibenice, kriminálov rady),
nech už k spevu žiara slnka zladí
naše viesky zakríknuté, tiché.*

*Otcov, ktorí za teba trpeli,
važ si, mládež, zľúbaj ich čiel vrásky,
zo synovskej povďačnosti, lásky
a chraň ich vlas sporý, sňahobiely.*

*Všetko, čo ľud Tatier ríše vlastní,
chráň, o mlad', i za krve cenu,
slovenskú zem slzmi pokropenú,
nech obrába slovenský ľud šťastný.*

*A splň bratstva krásne ideále
(apoštolom slávskej vzájomnosti,
nech krv z kerve, kost je z slávskej kosti!),
bo tie spasia naše pánstvo malé.*

*Hlásaj všade dohodnutia slová
a ľudskosti nezatváraj dvere,
bo po toľkej utrpenia miere,
i zemguli svitne hvieзда nová.*

*Ty mlad Tatier, buď vo všetkom svojská;
všade hlásaj, čo dušu Ti krásli —
kde sa dvaja seberovní našli,
bezmocné sú satanové vojská!*

*Ty zvíťaziš, ak Tvôrca vedie Ťa,
ak ovláda Ťa po Pravde túha
a sbratrenie ako skvelá dúha
ak do duše do Tvojej sa vplieta . . .*

*Lásku láskou, dobro splácaj dobrom,
nebuď za nič nikdy, mládež, dlžná,
slniečko Ti noc neskryje mlžná,
a ľudskosti budeš svetu obrom!*

V DEŇ 28. OKTÓBRA.

*Dnes, keď svetu zloba králi,
bieda ťaží ľudstva bedrá,
buďme svorní, jak tie skaly,
ich nám priala ruka štedrá!*

*Dnes, keď všetkým má byť hmota
a len peniaz oko zvlaží,
nás nech v sieť si nezamotá
pavúk, ho len prúd slz blaží.*

*Buďme bratsky tvrdým šíkom,
ako tí, čo voľnosť našu
vyrvali z rúk ukrutníkom
a roztlkli bôlu čašu.*

*Buďme verní otcov krvi,
ktorá za vec svätú tiekla:
v každom boji buďme prví,
kde sa ničí pánsvo pekla.*

*A dokážme krajín radom
v tento sviatok októbrový,
že sú naše srdcia sadom,
v ktorom rastie život nový.*

*Dnes, keď sa svet v slzách topí
a niet lásky v ľudskej hrudi,
vmetme v oči Europy
všetky naše bóle, trudy.*

*Povedzme jej, že sme bratia
a žiť chceme ako takí,
nás spojila zora zlatá,
nie rôznych smlúv kliky — háky!*

PIESEŇ NÁDEJE.

(Generálovi Vojtechovskému.)

*Já verím pevne, že mraky hnevné
nad krajom naším rozplynú raz
a svitnú lúče — lásky obruče,
zapália srdcia, obodria nás.*

*Prijde čas kvetu, čo zistí svetu,
že v Tatier ríši je bratstva máj
a miesto hnevu plno je spevu,
ozvenou šťastia hýri náš kraj.*

*To bude krása až všetko zjása,
až bratstva hymnus poletí hor',
poznajú svety, že ľud náš svätí
a šťastím dýcha každý náš pór!*

SLOVENSKÝM AKADEMIKOM.

*Slovenská junač! zdravím si ta vrele,
pieseňkou celujem tvojej čaty vlajku,
každého čelo, čo hrdostou sa belie
a vzdorne vzpriami sa za drahú vlast — majku!
Choď k cieľu — neodboč, drž sa ideálu,
buď verná svojeti, spoliehaj na Boha,
za pravdu bor sa a za lásku stálu
všade tam, kde králi nebeská obloha!*

*Slovenská junač! slovenských hôr pýcho,
buď verná odkazom svätého nadšenia,
zanes šum osvetu, kde duchovné ticho,
kde ešte myšlienka nebola vzkriesená.
Zamávaj valaškou, zaspievaj od srdca,
nech život zabúri, kde posiaľ sveta ruch
po horách túla sa sta vila — bludica
a lapá znavené m ŕ t v o t o u plný vzduch.*

*Slovenská junač! Vládkyňo ranných zôr,
buď zorou života v tatranských úbočiach,
kde ešte nepoznať, že vstúpil na prestol
nového žitia prúd, rozpoltil liene sňah.
Buď hviezdou pokroku, Siriom osvetu,
Labutou svornosti, Regulom pokoja,*

*aby sa dostalo tyranom odvetu,
by vedel celý svet, že dobrí obstoja!*

*Slovenská junač! nádejo Tatier brál,
dediniek stúlených v sesterské objatie,
choď, hľadať s láskou, čo zlostník nám podlý vzal,
sbieraj, čo po dušiach dobrých je rozviate:
hľadať cit bratskosti, hľadať stisk pravice,
žič ľudu svojemu útechy do syta,
pozorne priviň a pobožkaj na líce,
každého, kto si ťa priateľsky privíta.*

*Slovenská junač! nádejo všetkých nás,
buď verným predvojom radostným námaham,
bojuj a snaž sa len využiť drahý čas,
na zdravých základoch vybuduj lásky chrám!
Buduť raj na zemi, rozháňaj zloby tieň,
dobroty papršlek udržiaj v stálosti:
aby raz prešlo zlo — zasvitnul lepší deň,
zemguľa vstúpila v znamenie radosti!!!*

I. M Á J.

*Nie, neverím, že neosvieži svet!
Raz shodí jarmo v svätom zápale,
utrhne rudý preporodu kvet,
pováľa hriešne pekla oltáre.*

*Raz nové ráno zlúba bratstva sad,
v ňom miliony, láskou spriaznené,
zo žitia stolu budú svorne brat,
čo na ňom bude prácou snešené.*

*Raz svitne svetú skvostný prúv máj,
ten zhladí stopy pretrpených bied
a stálym žialom zkormútený kraj
sa bude rúchom spokojnosti skviet.*

*Nie, neverím, že neosvieži zem,
zem, ktorá pije dlhý rokov rad
zátopu slznú takmer každý deň
a vidí hrešiť, túžiť, milovať . . .*

NA POKON.

*Toto, hľa, je prvá splátka
na daň, ktorú dlžím vlasti,
kiež ju prijme drahá Matka
napriek zlostných hlúpej zášti.*

OBSAH

Úvodná	3
------------------	---

I. UTRPENÍM K SLOBODE

Kraj náš je tichý	7
Plačú Tatry	9
Onemela slovenská niva	10
Od hranice	11
Smutná pieseň	12
Zaznieva pieseň	13
Adolfovi Heydukovi	14
A. Jiráskovi	16
Môj »szózat«	18
Hymn leta	21
Slovákovi!	22

II. ONI A JA

Nič neviem	27
Intímne sloky	28
Majstrovi Macharovi	31
80. (Pozdrav na Hrad)	32
Môj malý synček blahoželá	34
Zomrela dobrá mať	36
Dr. Ed. Benešovi	37
Pre teba, národe	39
Na rušnom rozcestí	40
Mladým básnikom	41
Už ide nocka	43
Život	44
Inde a u nás	45
Matke	46
Jednému z mnohých	47
Oko za oko	49

III. A TAK SME ŽILI...

Zmena časov	53
Hl'a, zora	55
Spev slobody	56
Zora spásy	58
Čas radosti	60
Slobody slnka božská moc	62
Naším hrobom	64
Matici slovenskej	65
Po dlhej zime	66
Sokolom!	67
Na stráž	69
Pozdrav na Pol'anu	71
Melodia	73
Na palubu!	74
Komunistom	76
Zmráka sa	77
Slovensko	78
U nás	79
Doznievajú piesne	80
Neprajníkom pokroku	81
Už dávno loví	82
Tu žiť je nemožno!	84
Sta vlk	85
Požehnané kvetné stráně	86
Slováčku spevavý!	87
Slovenská žula	89
Na križných cestách	90
Našským družinám!	91
Či tak?	92
Mladým šikom!	94
Mládež moja	95
V deň 28. októbra	97
Pieseň nádeje	99
Slovenským akademikom	100
1. máj	102
Na pokon	103

OTOŠ HATALA-MICHALOV

SLZY A ÚSMEVY

VERŠE

Na vlastný náklad pôvodcu vytlačila kníhtlačiareň Pokorný a spol. v Brne na sklonku tretieho päťročia nášho slobodného štátu.

Okrem riadneho nákladu vyšlo sto číslovaných a pôvodcom podpísaných výtiskov, z ktorých prvých desať je nepredajných.

Tento výtisk má číslo

70

